

ПОГОДЖЕНО
Протокол педагогічної ради
№ 4 від 31.10.2019 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ по школі
№240-Г від 31.10.2019 року

ПОЛОЖЕННЯ

про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності
у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка

I. Загальні положення

- 1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка (Далі - Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти) розроблено відповідно до вимог частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Статуту закладу освіти та інших нормативних документів.
- 1.2. Колегіальним органом управління спеціалізованої школи №197 ім.Дмитра Луценка, який визначає, затверджує систему, стратегію та процедури внутрішнього забезпечення якості освіти є педагогічна рада.
- 1.3. Внутрішня система забезпечення якості в закладі включає:
  - стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
  - систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
  - критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
  - критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
  - оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
  - забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
  - створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

II. Система внутрішнього забезпечення якості освіти та контроль за її виконанням

- 2.1. Стратегія та процедура забезпечення якості освіти базується на наступних принципах:
  - принцип процесного підходу, що розглядає діяльність закладу як сукупність освітніх процесів, які спрямовані на реалізацію визначених закладом стратегічних цілей, при цьому управління якістю освітніх послуг реалізується через функції планування, організації, мотивації та контролю;
  - принцип цілісності, який вимагає єдності впливів освітньої діяльності, їх підпорядкованості, визначеній меті якості освітнього процесу;
  - принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та

зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;

- принцип партнерства, що враховує взаємозалежність та взаємну зацікавленість суб'єктів освітнього процесу, відповідно до їх поточних та майбутніх потреб у досягненні високої якості освітнього процесу.
- відповідності Державним стандартам загальної середньої освіти;
- відповідальності за забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- системності в управлінні якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- здійснення обґрунтованого моніторингу якості освіти;
- готовності суб'єктів освітньої діяльності до ефективних змін;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.

2.2. Стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти передбачають здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- підвищення якості знань здобувачів освіти;
- посилення кадрового потенціалу закладу освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів освіти;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність закладу;
- створення системи запобігання та виявлення академічної недоброчесності діяльності педагогічних працівників та здобувачів освіти.

2.3. Основними напрямками політики із забезпечення якості освіти в закладі освіти є:

- якість освіти;
- рівень професійної компетентності педагогічних працівників і забезпечення їх вмотивованості до підвищення якості освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.

2.4. Механізм функціонування системи забезпечення якості освіти закладу освіти включає послідовну підготовку та практичну реалізацію наступних етапів управління:

- планування (аналіз сучасного стану освітньої діяльності та освітнього процесу; визначення сильних сторін і проблем у розвитку; визначення пріоритетних цілей та розробка планів їх реалізації);

- організацію (перереформування/створення організаційної структури для досягнення поставлених цілей; визначення, розподіл та розмежування повноважень із метою координування та взаємодії у процесі виконання завдань);
- контроль (розробка процедур вимірювання та зіставлення отриманих результатів зі стандартами);
- коригування (визначення та реалізація необхідних дій та заходів, націлених на стимулювання процесу досягнення максимальної відповідності стандартам).

2.5. Система контролю якості освіти в закладі включає:

- самооцінку ефективності діяльності із забезпечення якості;
- контроль якості результатів навчання та об'єктивності оцінювання;
- контроль якості реалізації навчальних (освітніх) програм.

2.6. *Самооцінювання якості освітньої діяльності та якості освіти*

2.6.1. Функції самооцінювання:

- Отримання порівняльних даних, виявлення динаміки і факторів впливу на динаміку.
- Упорядкування інформації про стан і динаміку якості освітнього процесу.
- Координація діяльності організаційних структур (шкільні методичні об'єднання, творчі групи) задіяних у процедурах моніторингу.

2.6.2. **Види самооцінювання:**

- Моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти.
- Моніторинг педагогічної діяльності.
- Моніторинг за освітнього середовища.

2.6.3. **Напрями самооцінювання:**

- **узгодження управління** (якщо школа відповідає певним стандартам в освіті, автоматично забезпечується достатній рівень її діяльності);
- **діагностика або** визначення рівня академічних навичок учнів незалежно від їх особистості;
- **вивчення діяльності** (включає заміри «входу» і «виходу» системи);
- **статичний показник** (надає можливість одночасно зняти показники за одним або кількома напрямками діяльності школи, порівняти отриманий результат з нормативом і визначити відхилення від стандарту, здійснити аналіз і прийняти управлінське рішення);
- **динамічний показник** (багаторазовий замір певних характеристик під час усього циклу діяльності);
- **психологічний показник** (постійне відстеження певних особливостей у ході навчальної діяльності);
- **внутрішній показник ефективності** (спостереження за динамікою становлення колективу, прогнозування проблем, які можуть з'явитися у майбутньому);
- **самооцінювання освітніх систем**(оцінювання стану системи, в якій відбуваються зміни, з подальшим прийняттям управлінського рішення);

- **педагогічний моніторинг** (супровідний контроль та поточне коригування взаємодії вчителя й учня в організації і здійсненні освітнього процесу);
- **освітній моніторинг** (супровідне оцінювання і поточна регуляція будь-якого процесу в освіті);
- **учнівське самооцінювання** (комплекс психолого-педагогічних процедур, які супроводжують процес засвоєння учнями знань, сприяють виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети);
- **самооцінювання загальноосвітньої підготовки учнів** (систематичне відстеження досягнення державних вимог підготовки учнів за основними навчальними дисциплінами);
- **моніторинг результативності освітнього процесу** (показує загальну картину дій усіх факторів, що впливають на навчання та виховання, і визначає напрями, які потребують більш детального дослідження).

2.6.4. *Етапи проведення самооцінювання*

- Терміни проведення моніторингу визначаються планом роботи школи на кожен навчальний рік.
- Самооцінювання включає три етапи:
  - а) *підготовчий* — визначення об'єкта вивчення, визначення мети, критерії оцінювання, розробка інструментарію і механізму відстеження, визначення термінів;
  - б) *практичний (збір інформації)* — аналіз документації, тестування, контрольні зрізи, анкетування, цільові співбесіди, самооцінка тощо;
  - в) *аналітичний* — систематизація інформації, аналіз інформації, коректування, прогнозування, контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень.

2.7. Критеріями ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка є:

- досягнення здобувачів освіти, показники результатів їх навчання;
- відповідність показників успішності здобувачів освіти результатам їх навчання на кожному рівні повної загальної середньої освіти під час державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання;
- якісний склад та ефективність роботи педагогічних працівників;
- показник наявності освітніх, методичних і матеріально-технічних ресурсів для забезпечення якісного освітнього процесу;
- об'єктивність з метою максимального уникнення суб'єктивних оцінок, урахування всіх результатів (позитивних і негативних), створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- валідність для повної і всебічної відповідальності пропонованих контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критеріїв виміру та оцінки, можливість підтвердження позитивних

і негативних результатів, які отримуються різними способами контролю;

- надійність результатів, що отримуються при повторному контролі, який проводять інші особи;
- врахування психолого-педагогічних особливостей;
- систематичність у проведенні етапів і видів досліджень у певній послідовності та за відповідною системою;
- гуманістична спрямованість з метою створення умов доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату;
- результати моніторингу мають тільки стимулюючий характер для змін певної діяльності.

2.8. Завдання внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

2.9. *Показники опису та інструментів внутрішнього моніторингу якості освіти:*

- Кадрове забезпечення освітньої діяльності – якісний і кількісний склад, професійний рівень педагогічного персоналу.
- Контингент здобувачів освіти.
- Соціально-психологічний моніторинг.
- Здобувачі освіти. Результати навчання.
- Педагогічна діяльність.
- Управління закладом освіти.
- Освітнє середовище.
- Медичний моніторинг.
- Моніторинг охорони праці та безпеки життєдіяльності.
- Формування іміджу сучасного закладу освіти.

III. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності

3.1. Система забезпечення академічної доброчесності в спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка функціонує відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту», визначається Положенням про академічну доброчесність, схваленим педагогічною радою.

3.2. Дотримання академічної доброчесності *педагогічними працівниками* передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати

досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
  - об'єктивне оцінювання результатів навчання та ін.
- 3.3. Дотримання академічної доброчесності *здобувачами освіти* передбачає:
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
  - постійна підготовка до уроків, домашніх завдань;
  - самостійне подання щоденника для виставлення педагогом одержаних балів;
  - надання достовірної інформації про власні результати навчання батькам (особам, які їх замінюють) та ін.
- 3.4. Порухенням академічної доброчесності в закладі вважається:
- академічний плагіат;
  - фабрикація;
  - списування;
  - обман;
  - хабарництво;
  - відмова своєчасно надавати інформацію (усно або письмово) про методики, технології, прийоми, методи викладання, стан виконання програми, рівень сформованості компетентностей здобувачами освіти;
  - необ'єктивне оцінювання;
  - невиконання обов'язків педагогічного працівника, передбачених статтею 54 Закону України «Про освіту» та ін.
- 3.5. Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності спеціалізованої школи №197 ім. Дмитра Луценка, включають:
- ознайомлення педагогічних працівників, здобувачів освіти з вимогами щодо належного оформлення посилань на використані джерела інформації;
  - ознайомлення педагогічних працівників, здобувачів освіти з документами, що унормовують дотримання академічної доброчесності та встановлюють відповідальність за її порушення;
  - проведення методичних заходів, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотриманням правових та етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з інформаційними ресурсами й об'єктами інтелектуальної власності;
  - опрацювання класних колективів заходів із формування у здобувачів освіти етичних норм, що унеможливають порушення академічної доброчесності;
  - розміщення на веб-сайті закладу правових та етичних норм, принципів та правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу.

- 3.6. Виявлення порушень академічної доброчесності в закладі здійснюється наступним чином.
- 3.6.1. Особа, яка виявила порушення академічної доброчесності педагогічним працівником, здобувачем освіти має право звернутися з письмовою заявою до директора школи. Заява щодо зазначеного порушення розглядається на засіданні Комісії, яка створюється наказом директора і ухвалює рішення про притягнення до академічної відповідальності (за погодженням з органом самоврядування здобувачів освіти).
- 3.6.2. До складу Комісії входять представники педагогічного колективу та батьківської громади. Склад комісії погоджується на засіданні педагогічної ради закладу освіти та затверджується наказом керівника. Термін повноважень Комісії – 3 роки. Комісія звітує про свою роботу раз на рік на педагогічній раді закладу.
- 3.6.3. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:
- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
  - особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
  - знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
  - оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

IV. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти

- 4.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до:
- Орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19 серпня 2016 року №1009;
  - Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН молодьспорт від 13.04.2011 року №329;
  - Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 року №924;
  - Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 року №1154;

- Методичних рекомендацій щодо формувального оцінювання учнів 1х класів, листи МОН від 18.05.2018 № 2.2-1250, від 21.05.2018 № 2.2.-1255.
- 4.2. Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.
- 4.3. Основними видами оцінювання здобувачів освіти є поточне, формувальне, тематичне та підсумкове (семестрове, річне), державна підсумкова атестація.
- 4.4. Результати освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками. Метою навчання мають бути сформовані компетентності, як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.
- 4.5. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать (додаток 1)

- 4.6. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів є:
  - контролююча – визначає рівень досягнень кожного учня (учениці), готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
  - навчальна – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;
  - діагностико-коригувальна – з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня (учениці) в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
  - стимулювально-мотиваційна – формує позитивні мотиви навчання;
  - виховна – сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.
- 4.7. При оцінюванні навчальних досягнень учнів ураховуються:
  - характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
  - якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
  - сформованість предметних умінь і навичок;
  - рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
  - досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

- самостійність оцінних суджень.
- 4.8. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.
- 4.9. Форми проведення видів контролю, їх кількість визначається навчальною програмою та календарно-тематичними планами вчителів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи (додаток 2)

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної і старшої школи (додаток 3)

V. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

- 5.1. Внутрішня система забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності передбачає підвищення якості професійної підготовки фахівців відповідно до очікувань суспільства.
- 5.2. Вимоги до педагогічних працівників закладу освіти встановлюються у відповідності до розділу VII Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 року №2143-VIII, чинного з 28.09.2017 року.
- 5.3. Процедура призначення на посаду педагогічних працівників регулюється чинним законодавством (обрання за конкурсом, укладення трудових договорів) відповідно до встановлених вимог (ст. 24 Закону «Про загальну середню освіту»).
- 5.4. *Основними критеріями* оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників у спеціалізованій школі №197 ім. Дмитра Луценка є:
  - освітній рівень педагогічних працівників;
  - результати атестації;
  - систематичність підвищення кваліфікації;
  - наявність педагогічних звань, почесних нагород;
  - наявність авторських програм, посібників, методичних рекомендацій, статей тощо;
  - участь в експериментальній діяльності;
  - результати освітньої діяльності;
  - оптимальність розподілу педагогічного навантаження;
  - показник плинності кадрів.
- 5.5. З метою вдосконалення професійної підготовки педагогів закладу шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей організовується підвищення кваліфікації педагогічних працівників.
  - 5.5.1. Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснюється відповідно до статті 59 Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України №800 від 21.08.2019 «Про

порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

- 5.5.2. Формами підвищення кваліфікації є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.
  - 5.5.3. *Підвищення кваліфікації педагогічних працівників здійснюється за такими видами:*
    - довгострокове підвищення кваліфікації: навчання за програмами підвищення кваліфікації при ІППО КУ ім.Бориса Грінченка;
    - короткострокове підвищення кваліфікації: участь у семінарах, семінарах-практикумах, тренінгах, конференціях, «круглих столах» тощо;
    - стажування.
  - 5.5.4. Щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників затверджує педагогічна рада закладу.
  - 5.5.5. Показником ефективності та результативності діяльності педагогічних працівників є їх атестація та сертифікація, яка проводиться відповідно до частини четвертої статті 54 Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України №1190 від 27.12.2018 року та на підставі п.1.5, п.2.1, п.2.2 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України №930 від 06.10.2010 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України №1473 від 20.12.2011 та №1135 від 08.08.2013).
- 5.6. Атестація педагогічних працівників - це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.
- 5.6.1. Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених законодавством.
  - 5.6.2. За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання.
  - 5.6.3. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України. Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у порядку, встановленому законодавством.
  - 5.6.4. Одним із принципів організації атестації - здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності у міжатестаційний період.
  - 5.6.5. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі, вивчення думки батьків, учнів та колег вчителя, який атестується тощо.

5.6.6. Визначення рівня результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня наведено в таблиці:

Критерії оцінювання роботи вчителя (додаток 4)

- 5.7. Сертифікація педагогічних працівників - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, само оцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.
- 5.7.1. Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.
- 5.8. Моніторинг якості освітньої діяльності педагогічних працівників
- 5.8.1. Оцінювання освітньої діяльності педагогічних працівників забезпечує об'єктивний аналіз її якості та активізації професійної діяльності.
- 5.8.2. Оцінювання педагогічних працівників здійснюється шляхом аналізу виконання ними посадових обов'язків та індивідуальної участі в освітньому процесі.
- 5.8.3. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники педагогічних працівників, навчальну, виховну, організаційну та науково-методичну діяльність.

VI. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

- 6.1. Ефективність управлінської діяльності керівника закладу включає стан реалізації його управлінських функцій, основних аспектів та видів діяльності, ступінь їх впливу на результативність освітнього процесу, а саме:
- Саморозвиток та самовдосконалення керівника у сфері управлінської діяльності.
  - Стратегічне планування базується на положеннях концепції розвитку закладу, висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності.
  - Річне планування формується на стратегічних засадах розвитку закладу.
  - Здійснення аналізу і оцінки ефективності реалізації планів, проектів.
  - Забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів.
  - Поширення позитивної інформації про заклад.
  - Створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні).
  - Застосування ІКТ-технологій у освітньому процесі.
  - Забезпечення якості освіти через взаємодію всіх учасників освітнього процесу.
  - Позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників.
- 6.2. Критерії ефективності управлінської діяльності в закладі освіти щодо забезпечення функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- наявність нормативних документів, де закріплені вимоги до якості освітнього процесу (модель випускника, освітня програма);
  - оптимальність та дієвість управлінських рішень;
  - керованість процесу управління забезпеченням функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (наявність посадових осіб, які відповідають за управління якістю освітнього процесу);
  - формування освітньої програми закладу освіти (раціональність використання інваріантної, варіативної складової);
  - підвищення показника відповідності засвоєних здобувачами освіти рівня та обсягу знань, умінь, навичок, інших компетентностей вимогам стандартів освіти;
  - корекція показників успішності з результатами державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання;
  - наявність та ефективність системи моральних стимулів для досягнення високого рівня якості освітнього процесу.
- 6.3. Процедура управління процесом забезпечення якості освіти включає:
- ухвалення рішення про початок формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
  - призначення відповідальних за розробку, впровадження та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
  - навчання педпрацівників правилам і процедурам впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
  - формування та підготовка аналітичної групи з визначення ефективності впровадження та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти на окремих етапах та у цілому;
  - формування Політики та Цілей у сфері якості (на перспективу, навчальний рік тощо);
  - визначення видів діяльності та процесів у рамках складових внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
  - розробка процедур для визначених процесів (дій, заходів) (внутрішні нормативні основи закладу освіти);
  - визначення та розвиток системи моніторингу якості в закладі;
  - удосконалення системи аналізу та прийняття підсумкових рішень.
- 6.4. Відповідальними за впровадження та вдосконалення системи забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності в закладі є директор, заступники директора з навчально-виховної роботи, педагогічні працівники, методичні об'єднання предметних кафедр, педагогічна рада закладу освіти шляхом узгодження (координації) діяльності щодо забезпечення необхідного рівня якості освітнього процесу.
- 6.5. З метою позитивного впливу на якість освіти необхідним є організаційний компонент у процесі формування внутрішньої системи, а саме:
- виокремлення в структурі закладу освіти осіб, що беруть участь у процесі управління якістю освіти (заступники директора з навчально-

- виховної роботи, голови методичних об'єднань предметних кафедр, члени творчих груп);
- проведення заходів щодо навчання адміністративних та педагогічних працівників школи навичкам роботи для забезпечення якості освітнього процесу, підвищення оцінної культури педагогів;
  - розширення зв'язків закладу освіти з іншими освітніми установами, науковими організаціями, що спеціалізуються на вирішенні проблем управління якістю освіти.
- 6.6. Сучасні положення освітнього менеджменту вимагають від керівника навчального закладу фахових компетенцій:
- прогнозувати позитивне майбутнє і формувати дух позитивних змін;
  - забезпечувати відкрите керівництво;
  - вивчати інтереси і потреби місцевої громади й суспільства в цілому, щоб визначати нові цілі і завдання;
  - організовувати роботу колективу на досягнення поставлених цілей;
  - працювати над залученням додаткових ресурсів для якісного досягнення цілей;
  - постійно вчитися і стимулювати до цього членів педагогічного колективу.

VII. Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу

- 7.1. Одним із основних елементів забезпечення якості освітнього процесу в спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка є наявність відповідних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних та інформаційних) та ефективність їх застосування.
- 7.2. Забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу:
- 7.2.1. Приміщення школи складається з двох будівель: основне (рік введення в дію – 1970) та філіал (рік введення в дію – 1969; вивільнене приміщення передано в користування закладу освіти згідно з розпорядженням Ленінградської районної державної адміністрації міста Києва від 24.06.1996 року №852).
- 7.2.2. Проектна потужність – основна школа - 850 учнівських місць, філіал школи - 280 учнів.
- 7.2.3. Стан будівлі задовільний. Приміщення та територія навчального закладу відповідають державним санітарно-гігієнічним нормам щодо утримання закладів загальної середньої освіти. Навчальні класи та кабінети повністю забезпечені меблями. Діє центральний водогін. Їдальня знаходиться в основному (типовому) приміщенні. Наявне холодне та гаряче водопостачання, необхідне технологічне обладнання. Приміщення їдальні розраховане на 240 посадкових місць. Основне приміщення школи працює за кабінетною системою, філіал школи працює за класною системою. В школі в наявності навчальні кабінети: фізики, хімії, біології, основ інформатики (3), обслуговуючої праці, . Всього навчальних приміщень – 45 в основному приміщенні та 18 – у філіалі школи. Кількість навчальних приміщень забезпечує навчання учнів в одну зміну. Наявні

бібліотека, актовий зал (2), теплиця, спортивний зал (2), стадіон з футбольним полем, доріжкою, ямою для стрибків, комбінована майстерня та майстерня обслуговуючої праці. Кількість комп'ютерів та ноутбуків в школі – 80. Наявний доступ до всесвітньої інформаційної мережі Інтернет (швидкість доступу -100 Мбіт/с). Учні забезпечені підручниками, програмовою художньою літературою. Усі приміщення використовуються упродовж навчального року з повним навантаженням, утримуються в належному стані. Матеріально – технічна база закладу повністю пристосована для освітнього процесу. Адміністрація розробляє та затверджує інформаційний пакет із соціальної адаптації учнів; комплекс заходів з адаптації учнів 1, 5, 10 класів, організовує моніторинг її результативності на підставі визначених нею критеріїв. Практичний психолог, соціальний педагог, класні керівники, вихователі допомагають учням у реалізації заходів із соціальної адаптації. Органи учнівського самоврядування виходять з пропозиціями до керівництва щодо вдосконалення заходів та беруть участь у громадській діяльності опорного закладу.

- 7.3. Навчальні програми, за якими здійснюється освітній процес здобувачів загальної середньої освіти, забезпечують можливість досягнення компетентностей.
- 7.4. Закладом освіти визначено три основні складові безпечного освітнього середовища:
  - безпечні й комфортні умови праці та навчання;
  - відсутність дискримінації та насильства;
  - створення інклюзивного і мотивувального простору.
- 7.5. Організація безпечного освітнього середовища спрямована на виконання таких завдань:
  - формування в учнів компетентностей, важливих для успішної соціалізації особистості;
  - впровадження демократичної культури, захист прав дитини і формування демократичних цінностей;
  - запобігання та протидія негативним явищам серед дітей та учнівської молоді як насильство, кібербулінг, булінг тощо;
  - формування у дітей і підлітків життєвих навичок (психосоціальних компетентностей), які сприяють соціальній злагодженості, відновленню психологічної рівноваги;
  - запобігання та протидія торгівлі людьми, формування у школярів таких життєвих навичок, як спілкування, прийняття рішень, критичне мислення, управління емоціями, стресами та конфліктними ситуаціями, формування цінностей та набуття відповідних компетентностей;
  - формування морально-етичних, соціальних, громадянських ціннісних орієнтирів, виховання національно свідомої, духовно багатой, фізично досконалої особистості;

- профілактика девіантної поведінки, правопорушень та злочинності серед неповнолітніх;
- профілактика залежностей та шкідливих звичок, пропаганда здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я як найвищої соціальної цінності;
- формування творчого середовища, залучення учнів в позаурочний час до спорту, творчості, мистецтва, інших громадських заходів з метою їх позитивної самореалізації, соціалізації;
- розвиток творчої співпраці педагогічного колективу, учнів і батьків на засадах педагогіки партнерства.

VIII. Інформаційні системи для ефективного управління закладом освіти

- 8.1. У закладі здійснюється збір, узагальнення, аналіз та використання відповідної інформації для ефективного управління освітнім процесом та іншою діяльністю. Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності в закладі освіти сприяють електронна система збирання й аналізу інформації та частково система електронного документообігу. При оцінці якості освітнього процесу використовуються комп'ютерні технології для обробки досягнень кваліметрії. Для обміну інформацією з якості освітнього процесу використовується відео- аудіо- і магнітні носії інформації, розмножувальна техніка.
- 8.2. У закладі створений банк даних (статистика) за результатами освітнього процесу та освітньої діяльності:
  - статистична інформація форм ЗНЗ-1, 1-ЗСО, 83-РВК ;
  - інформаційна база про якість освітнього процесу на рівні різних класів;
  - інформаційна база про результати державної підсумкової атестації в співставленні з річними показниками;
  - інформаційна база про результати зовнішнього незалежного оцінювання в співставленні з річними показниками.
- 8.3. Для забезпечення більш широких і різноманітних зв'язків закладу із зовнішнім середовищем, у тому числі доступу до різних баз даних, джерел інформації закладу освіти підключено до швидкісного Інтернету. Є зона Wi-Fi підключення.
- 8.4. Для забезпечення створення єдиного інформаційного поля та забезпечення публічності інформації про заклад освіти функціонує офіційний веб-сайт закладу <http://www.school197.net.ua/>.
- 8.5. Публічність інформації про діяльність закладу забезпечується згідно зі статтею 30 Закону України «Про освіту».
  - 8.5.1. На офіційному сайті розміщуються:
    - статут закладу освіти;
    - загальні правила для учнів школи;
    - кадровий склад закладу освіти;
    - освітні проекти, методичний досвід;
    - територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником;

- ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;
  - мова освітнього процесу;
  - наявність вільних місць в класах,
  - матеріально-технічне забезпечення закладу освіти;
  - результати моніторингу якості освіти;
  - річний звіт про діяльність закладу освіти;
  - правила прийому до закладу освіти;
  - умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами.
- 8.5.2. Крім зазначеного, на сайті розміщуються фінансові звіти про надходження та використання всіх коштів, отриманих як благодійна допомога.
- 8.5.3. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті, систематично поновлюється.
- 8.5.4. З метою використання інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного управління освітнім процесом в закладі освіти створено інформаційно-освітнє середовище на порталі інформаційної системи управління освітою (ІСУО).
- 8.5.5. Показники ефективності реалізації: відповідність вимогам Закону України «Про освіту» щодо прозорості та інформаційної відкритості закладу освіти.

ІХ. Інклюзивне освітнє середовище, універсальний дизайн та розумне пристосування.

- 9.1. Заклад освіти може забезпечувати здобувача освіти з особливими освітніми потребами інклюзивним освітнім середовищем :
- необхідними ресурсами освітнього процесу, що мають відповідати ліцензійним та акредитаційним вимогам;
  - умовами доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами.
- 9.2. Право на доступну освіту зазначеної категорії дітей реалізується за бажанням батьків шляхом організації індивідуальної форми навчання.
- 9.3. Заклад освіти може за потреби утворювати інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей (стаття 20 Закону України «Про освіту»).
- 9.4. Практичне впровадження інклюзивного середовища базується на принципах універсального дизайну та розумного пристосування. Зокрема, шкільний освітній процес може відповідати широкому спектру індивідуальних можливостей здобувачів освіти; забезпечувати гнучку методiku навчання, викладання та подання матеріалу; доступні та гнучкі навчальні плани й програми.
- 9.5. Заклад освіти може забезпечувати урахування різного впливу шкільного середовища на «сенсорний досвід» дитини; використовувати кольори,

- світло, звуки, текстуру; легкий доступ до інформаційно-комунікативних технологій.
- 9.6. Дизайн школи в основному враховує наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних маніпуляціях, з огляду на антропометричні характеристики, стан та мобільність користувача.
- 9.7. Наявність необхідного розміру і простору:
- доступні навчальні місця для здобувачів освіти, у тому числі з прилеглим простором для асистентів вчителів;
  - меблі, фурнітура та обладнання, що підтримують широкий спектр навчання та навчальних методик;
  - можливість регулювання середовища (наприклад, освітлення) для різноманітних потреб здобувачів освіти у навчанні та інше.
- 9.8. Заклад освіти може створювати необхідні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами:
- Затишні, ошатні класні кімнати на першому поверсі.
  - Внутрішні туалети на першому поверсі.
  - Роздягальня в класній кімнаті.
  - Шкільна їдальня на першому поверсі.
  - Освітній процес у разі потреби забезпечується навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам шкільної бібліотеки.
  - Для якісного соціально-психологічного та психолого-медико-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами, батьків та педагогів у штаті є посади практичного психолога, соціального педагога.

X. Заключні положення

- 10.1. Однією з важливих проблем забезпечення якості освіти в цілому залишається оцінка ефективності управління освітнім процесом зокрема, тому дана модель передбачає можливість вироблення своєї системи критеріїв, чинників, за якими можна оцінювати ефективність освітнього процесу, що дасть можливість вносити відповідні корективи в його організацію.
- 10.2. Рівень розвитку сучасної освіти вимагає від закладу високорозвиненого вміння обирати форми, методи, типи управління педагогічним колективом, ставити серйозні вимоги до його ділових та особистісних якостей, серед яких:
- цілеспрямованість та саморозвиток;
  - компетентність;
  - динамічність та самокритичність;
  - управлінська етика;
  - прогностичність та аналітичність;
  - креативність, здатність до інноваційного пошуку.
  - здатність приймати своєчасне рішення та брати на себе відповідальність за результат діяльності.

- 10.3. Разом з тим, ефективність управлінської діяльності закладу характеризується станом реалізації його управлінських функцій, основних аспектів та видів діяльності, ступенем їх впливу на результативність освітнього процесу з урахуванням основних чинників, для яких проводиться самоаналіз:
- ⇒ Стратегічне планування розвитку закладу, основане на висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності.
  - ⇒ Річне планування розвитку навчального закладу формується на стратегічних засадах.
  - ⇒ Здійснення аналізу і оцінки ефективності реалізації планів, проектів.
  - ⇒ Реальне календарне планування враховує усі напрямки діяльності школи та доводиться до відома усіх рівнів.
  - ⇒ Забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів.
  - ⇒ Поширення позитивної інформації про заклад (засобами веб-сайтів, інформаційних бюлетенів, громадських конференцій, семінарів, контактів з ЗМІ тощо).
  - ⇒ Створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні). Наявність засобів для фізичного, інтелектуального розвитку учнів та педколективу.
  - ⇒ Застосування ІКТ-технологій у навчально-виховному процесі та повсякденному житті.
  - ⇒ Забезпечення якості освіти через взаємодію всіх учасників освітнього процесу.
  - ⇒ Позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників та громадськості.

Ключові компетентності

Ключова компетентність	Ціннісні ставлення та практичні здатності
Спілкування державною (і рідною мовою у разі відмінності) мовами	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення ролі рідної (державної) мови як механізму національної і етнічної самоідентифікації, збереження світового мовного різноманіття, способу збереження культурних традицій і стратегій, аудіо- та візуалізацію культурного різноманіття свого народу; - любов до української мови; – усвідомлення ролі української мови в особистому житті, а також у житті нації і держави; – спілкування українською мовою у школі та поза школою. <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти українську мову; – послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях та дотримуватися мовного етикету; – застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; – формулювати чітко думки, дискутувати, наводити аргументи, відстоювати власну думку; – уміти правильно використовувати термінологічний апарат, спілкуватися в процесі навчально-пізнавальної діяльності; розв'язувати конфлікти за допомогою спілкування; популяризувати ідеї гуманізму, добра та краси; протистояти засміченості мови, лайливим словам
Спілкування іноземними мовами	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлення ролі іноземної мови як механізму глобалізації, як запоруки зручності самореалізації в умовах закордоння; – ціннісне ставлення до культурних надбань різних народів, соціальної рівності; – позитивне сприйняття інакшості та інтерес до культурних відмінностей; – толерантне ставлення до представників різних народів і культур; – запобігання проявам ксенофобії, нетерпимості і расизму <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність прийняти представників інших культур такими, якими вони є; – знати і за потреби спілкуватися мовами інших народів; – володіти навичками міжкультурної взаємодії; – запобігати міжетнічним і міжкультурним конфліктам; – уміти розв'язувати конфліктні ситуації та знаходити компроміси
Математична компетентність	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення важливості математичного мислення та математичних знань у життєдіяльності людини; – розуміння цілісної картини світу, закономірності розвитку суспільства, людських відносин, небезпек у застосуванні маніпулятивних технологій; – дотримання логіки і послідовності у мисленні та діях; – протистояння маніпулятивним впливам <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розвивати критичне мислення; – аналізувати, систематизувати і синтезувати інформацію; – установлювати причинно-наслідкові зв'язки; – виокремлювати головні та другорядні цілі, ризики поведінки, ризиковані життєві ситуації й обирати шляхи їх вирішення
Компетентності у природничих науках і технологіях	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розширення і поглиблення знань про предметний світ, сферу людських відносин та про себе; – критичне оцінювання результатів людської діяльності у природному середовищі <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність до саморозвитку і опанування сучасними технологіями;

	<ul style="list-style-type: none"> – використовувати сучасні технології у своїй діяльності; – брати участь у дослідній і проектній діяльності
Інформаційно-цифрова компетентність	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснення пошукової діяльності та виконання задач за алгоритмом; – уміння працювати з різними Інтернет-ресурсами; – розпізнавання достовірних і недостовірних джерел інформації; – протистояння Інтернет-агресії, Інтернет-булінгу тощо <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти використовувати різні способи пошуку корисної інформації в довідникових джерелах (зокрема, за допомогою інформаційно-комунікативних технологій), критично мислити в процесі збору та обробки інформації; – дотримуватися етикету; – критично відбирати Інтернет інформацію; – дотримуватися правил безпеки в Інтернет мережі та здатність протистояти інтернет-ризикам та маніпулятивним технологіям у ЗМІ та рекламі, соціальних мережах, комп'ютерних іграх
Уміння вчитися впродовж життя	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення мети та цілі власного життя і діяльності, планування й організація життя; – визначення близьких, середніх і далеких перспектив, розроблення стратегії життя; – уміння працювати самостійно і в команді; – користування різними джерелами інформації; – розширення знаннєвої та емоційної сфери, власні уявлення про життя; – застосовування різних поведінкових і комунікативних стратегій відповідно до мети діяльності та конкретної ситуації <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти моделювати власний освітній розвиток, аналізувати, контролювати, корегувати й оцінювати результати освітньої діяльності; – прагнути оволодівати новими знаннями та навичками; – готовність удосконалювати свої моральні, морально-вольові якості та навички поведінки впродовж життя; – розуміти необхідності роботи над собою
Ініціативність і підприємливість	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізування життєвих ситуацій; – презентація власної ідеї та ініціативи; – формулювання власних пропозицій, рішень; – виявлення лідерських якостей; – усвідомлення ціннісного змісту грошей, праці і рівності прав людей, праці батьків; – засудження споживацького способу життя та трудової експлуатації дітей <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність брати відповідальність за себе та інших; – розвивати моральні якості для успішної професійної кар'єри; – брати участь у шкільних заходах, волонтерській діяльності, у трудових десантах і благодійних акціях
Соціальна та громадянська компетентності	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення змісту понять «громадянин», «патріотизм», «військово-патріотичне виховання», «готовність до захисту Вітчизни» як важливих складників життєдіяльності людини; – усвідомлення конституційного обов'язку щодо громадянських прав та захисту суверенітету і територіальної цілісності України; – бажання брати участь у різних формах позакласної та позашкільної роботи військово-патріотичного спрямування; – участь у шкільному самоврядуванні і в дитячих громадських об'єднаннях <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіти навичками допомоги, самопомоги, захисту та виживати в складних умовах; – готовність захищати Батьківщину;

	<ul style="list-style-type: none"> – дотримуватися конституційних норм, повага до державних символів, законів України; – гуманно ставитися до інших людей, бути здатним до альтруїзму, співчуття, емпатії; – цінувати і поважати свободу інших, право на вибір та власну думку; – поважати гідність кожної людини
Обізнаність та самовираження у сфері культури	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ідентифікація себе як представника певної культури; – визначення ролі і місця української культури в загальноєвропейському і світовому контекстах; – використання культурного досвіду в життєвих ситуаціях; – долучення до творчості, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – поцінювати культурні здобутки людства та інтерес до них; – бути відкритим до культурного діалогу; – потреба у творчій діяльності, яка би відповідала здібностям і нахилам
Екологічна грамотність і здорове життя	<p><i>Ціннісне ставлення:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення природи, як джерела свідомості і духовності; – усвідомлення людини як частини і результату еволюції природи; – усвідомлення діяльності людини й її потреб як чинника руйнування довкілля; – формування ставлення до природи, як універсальної цінності; – визнання за об'єктами природи права на існування незалежно від привнесеної користі; – усвідомлення значущості здорового способу життя, фізичної підготовки та фізичного розвитку для повноцінного життя людини <p><i>Практична здатність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміти виокремлювати екологічний контекст будь-якого виду діяльності; – формувати практичні навички екологічно безпечної поведінки (вміти обирати діяльність, що наносить найменшої шкоди природі); – уміти застосовувати позитивні надбання народних традицій та етнічної культури у ставленні до природи й побутовій діяльності.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учні засвоїли знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами умінь на рівні копіювання зразка виконання певної навчальної дії
	3	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання, потребують детального кількаразового їх пояснення
II. Середній	4	Учні відтворюють частину навчального матеріалу у формі понять з допомогою вчителя, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал з допомогою вчителя, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять
	6	Учні будують відповідь у засвоєній послідовності; виконують дії за зразком у подібній ситуації; самостійно працюють зі значною допомогою вчителя
III. Достатній	7	Учні володіють поняттями, відтворюють їх зміст, уміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Учні вміють розпізнавати об'єкти, які визначаються засвоєними поняттями; під час відповіді можуть відтворити засвоєний зміст в іншій послідовності, не змінюючи логічних зв'язків; володіють вміннями на рівні застосування способу діяльності за аналогією; самостійні роботи виконують з незначною допомогою вчителя; відповідають логічно з окремими неточностями
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, володіють вміннями виконувати окремі етапи розв'язання проблеми і застосовують їх у співробітництві з учителем (частково-пошукова діяльність)
IV. Високий	10	Учні володіють системою понять у межах, визначених навчальними програмами, встановлюють як внутрішньопонятійні, так і міжпонятійні зв'язки;

		вміють розпізнавати об'єкти, які охоплюються засвоєними поняттями різного рівня узагальнення; відповідь аргументують новими прикладами
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, вміють застосовувати способи діяльності за аналогією і в нових ситуаціях
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійні роботи виконують під опосередкованим керівництвом; виконують творчі завдання

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної і старшої школи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
II. Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення

	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Критерії оцінювання роботи вчителя

<i>1. Професійний рівень діяльності вчителя</i>			
Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета і суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програми
2. Знання сучасних досягнень у методиці	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками й програмами навчання; використовує прогресивні ідеї минулого і сучасності; уміє самостійно розробляти методику викладання	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи з предмета; варіює готові, розроблені іншими методиками й програми; використовує програми й методики, спрямовані на розвиток особистості, інтелекту вносить у них (уразі потреби) корективи	Володіє методами науково дослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми й методики
3. Уміння аналізувати свою діяльність	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки в роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої появи. Здатний домагатися змін на краще на основі самоаналізу, однак покращення мають нерегулярний характер і поширюються лише на окремі ділянки роботи	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює необхідність систематичної роботи над собою і активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює та аналізує її, виділяючи сильні і слабкі сторони. Свідомо намічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації

4. Знання нових педагогічних концепцій	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і застосовує відповідно до інших умов	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками; володіє однією із сучасних технологій розвиваючого навчання; творчо користується технологіями й програмами	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у дослідницькій, експериментальній діяльності
5. Знання теорії педагогіки й вікової психології учня	Орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях	Вільно орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко -й підсвідомо обрати оптимальне рішення	Користується різними формами психолого-педагогічної діагностики й науково обґрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій і прийняти рішення в нестандартних ситуаціях

II. Результативність професійної діяльності вчителя

Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Володіння способами індивідуалізації навчання	Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку, здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та інтересів, стану здоров'я. Знає методи діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей	Уміло користується елементами, засобами діагностики і корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми
2. Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів	Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета і висока пізнавальна активність учнів поєднується з не дуже	Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подати навчальний матеріал, активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особистостей	Забезпечує залучення кожного школяра до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню (мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал; уважний до рівня знань усіх учнів. Інтерес до

	грунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учіння	самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання учнів поєднуються з високою пізнавальною активністю і сформованими навичками	навчального предмета в учнів поєднується з міцними знаннями і сформованими навичками
3. Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних вмінь і навичок	Прагне до формування навичок раціональної організації праці	Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної праці, належний темп читання, письма, обчислень). Дотримується єдиних вимог щодо усного і писемного мовлення: оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія)	
4. Рівень навченості учнів	Забезпечує стійкий позитивний результат, ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів	Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів	Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі, міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в

			самостійний пізнавальний пошук
<i>III. Комунікативна культура</i>			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Комунікативні й організаторські здібності	Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю	Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким, друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням бере участь в організації громадських заходів; здатний прийняти самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його приваблює	Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується в складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та організаторській діяльності
2. Здатність до співпраці з учнями	Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації	Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформулювати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя	Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання в спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися до чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя й учнів

3. Готовність до співпраці з колегами	Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами	Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується індивідуальний підхід з утвердженням колективістських принципів моралі	Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-якій ситуації координує свої дії з колегами
4. Готовність до співпраці з батьками	Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками	Залучає батьків до діяльності; спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує в батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями педагогіки й психології	Налагоджує контакт із сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності
5. Педагогічний такт	Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями	Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості	
6. Педагогічна культура	Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у Мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди	Уміє чітко й логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію	Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією
7. Створення комфортного мікроклімату	Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий морально-психологічний клімат для кожної дитини	Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів,	Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей

		розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості	
--	--	--	--